

Особливості функціонування підприємств в умовах війни: проблеми, стан і стратегічні вектори розвитку

Актуальність теми дослідження. Повномасштабне вторгнення РФ у 2022 р. спричинило втрати підприємств України, що зумовлює необхідність дослідження проблем функціонування суб'єктів господарювання (далі – СГ), аналізу їх фінансового стану та формування напрямків розвитку й відновлення бізнесу.

Постановка проблеми. Вплив війни системно підриває ефективність діяльності СГ, тому СГ різних розмірів та галузей потребують «адресних» інструментів підтримки.

Мета дослідження. Метою є аналіз функціонування підприємств України в умовах воєнного стану та обґрунтування стратегічних векторів їх розвитку.

Методи дослідження. Використано метод статистичного аналізу – для оцінки динаміки показників діяльності СГ і ринку праці; нормативний метод – для характеристики систем оподаткування; метод узагальнення – для систематизації висновків і формування стратегічних векторів розвитку СГ.

Результати дослідження. Проаналізовано основні індикатори функціонування СГ і ринку праці за 2021–2024 рр., виявлено збитковість мікропідприємств і асиметрію рентабельності залежно від розміру бізнесу; досліджено галузеву структуру доходу СГ за «Індексом Опендатаботу»; систематизовано обов'язкові нарахування та утримання із заробітної плати й охарактеризовано дві системи оподаткування; запропоновано стратегічні вектори розвитку СГ.

Галузь застосування результатів. Сфера підприємницької діяльності з метою підтримки й відновлення СГ України в умовах воєнного стану та у період повоєнного відновлення.

Висновки. Встановлено, що підприємства України функціонують в умовах системних викликів; найвразливішими залишаються мікропідприємства; запропоновані стратегічні вектори розвитку діяльності СГ у секторах економіки, які найбільше постраждали від війни.

Ключові слова: підприємство, воєнний стан, функціонування, рентабельність, оподаткування, стратегічні вектори, відновлення.

YULIA TRUSH

Features of the functioning of enterprises in wartime conditions: problems, status and strategic vectors of development

Relevance of the research topic. The full-scale invasion of the Russian Federation in 2022 caused losses to Ukrainian enterprises, which necessitates the study of the problems of the functioning of business entities (hereinafter referred to as SGs), the analysis of their financial condition and the formation of directions for development and business restoration.

Problem statement. The impact of war systematically undermines the effectiveness of SG activities, therefore SGs of various sizes and industries need "targeted" support instruments.

Research purpose. The purpose is to analyze the functioning of Ukrainian enterprises under martial law and substantiate the strategic vectors of their development.

Research methods. The statistical analysis method was used to assess the dynamics of SG activity indicators and the labor market; the regulatory and legal method to characterize taxation systems; the generalization method to systematize conclusions and form strategic vectors for SG development.

Research results. The main indicators of the functioning of the private sector and the labor market for 2021–2024 were analyzed, the unprofitability of microenterprises and the asymmetry of profitability depending on the size of the business were identified; the industry structure of private sector income was studied according to the «Opendatobot Index»; mandatory accruals and deductions

from wages were systematized and two taxation systems were characterized; strategic vectors for the development of private sector were proposed.

Field of application of the results. *The sphere of entrepreneurial activity in order to support and restore the private sector of Ukraine under martial law and during the period of post-war recovery.*

Conclusions. *It was established that Ukrainian enterprises operate under systemic challenges; microenterprises remain the most vulnerable; strategic vectors for the development of private sector activities in the sectors of the economy that have suffered the most from the war were proposed.*

Keywords: *enterprise, martial law, functioning, profitability, taxation, strategic vectors, recovery.*

Постановка проблеми. Функціонування вітчизняних підприємств в умовах тривалої війни росії проти України створює економічні проблеми сучасної національної економіки, оскільки руйнування виробничих потужностей, порушення логістичних ланцюгів, дефіцит кваліфікованих кадрів через мобілізацію та міграцію, а також зростання операційних витрат і фінансова нестабільність, системно підривають здатність суб'єктів господарювання (далі – СГ) ефективно здійснювати свою діяльність. Статистика підтверджує глибину проблеми: у 2022 році загальна кількість СГ скоротилася, сукупний чистий збиток підприємств склав (-276277743) тис. грн., рівень безробіття досягнув 18,5 %, а інфляції – 26,6% у 2022 р., 12% у 2024 р., 8% у 2025 р. Комплексне дослідження сучасного стану функціонування СГ, виявлення галузевих диспропорцій, аналіз податкового навантаження та розробка стратегічних векторів відновлення підприємництва є актуальним і практично значущим завданням для забезпечення економічної стійкості та розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості функціонування підприємств в умовах війни в контексті проблем, стану і стратегічних векторів розвитку висвітлюються в працях дослідників наукового рівня. Зокрема, сучасний стан розвитку промислових підприємств України досліджує автор Д.І. Черніков; умови функціонування торгівлі та їх вплив на вартість торговельних підприємств описуються в праці О.С. Царьова; загальний стан українського бізнесу в умовах війни аналізується в праці Т. Мельник; роль смарт-економіки як наряду відновлення компаній в умовах воєнного стану вдало проаналізувала П.В. Пузирьова.

Однак питання комплексного аналізу фінансового стану СГ різних категорій, галузевої структури їх доходів та обґрунтування стратегічних векторів розвитку СГ приділено недостатньо уваги, що зумовлює необхідність подальших досліджень.

Мета статті – аналіз функціонування підприємств України в умовах воєнного стану та обґрунтування стратегічних векторів їх розвитку.

Виклад основного матеріалу. Проблематика функціонування СГ в умовах повномасштабного вторгнення рф є однією з вагомих в сучасній економічній науці України, оскільки від стійкості бізнесу залежить не лише економічне зростання, а й здатність держави фінансувати оборону та соціальні потреби. Науковці досліджують проблеми діяльності СГ в умовах війни і пов'язують їх з бар'єрами, зокрема:

– автор праці Черніков Д.І. в праці про сучасний стан функціонування і розвитку промислових СГ України фіксує, що проблемами галузі є: слабка інноваційна активність, застарілість обладнання, висока енергозалежність СГ, руйнування інфраструктурних й логістичних потоків внаслідок бойових дій, скорочення кваліфікованої робочої сили через міграційні процеси та мобілізацію [11];

– науковець Царьов О.С. досліджуючи сучасні умови функціонування торгівлі в Україні та їхній вплив на вартість торговельних СГ, встановив, що вони потерпають передусім від руйнування логістичних ланцюгів та фізичної інфраструктури, що підвищує витрати та загрожує збереженню товарних запасів і активів, визначає нестабільність валютного курсу та інфляційний тиск як чинників, що безпосередньо впливають на ціни, маржинальність бізнесу й ринкову вартість підприємств [10];

– дослідниця Мельник Т. в праці про український бізнес в умовах війни в контексті сучасного стану, проблем та шляхів їх вирішення відзначила, що серед найгостріших проблем бізнесу під час повномасштабної війни в рамках опитування, які проводили Advanter Group, Центр розвитку інновацій, Офіс з розвитку підприємництва та експорту, національний проект «Дія.Бізнес» в контексті аналізу «ТОП-10 перешкод для ведення бізнесу», на першому місці перебувають «непрогнозованість ситуації на внутрішньому ринку»

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

та «відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів», що відзначили 46,9% опитаних респондентів [3];

– фахівчиня Пузирьова П.В. акцентує увагу на логістичних, кадрових й фінансових проблемах, недостатньому рівні цифровізації та автоматизації виробничих процесів та зростанні кіберзагроз під час війни й відзначає роль смарт-економіки як напрямку відновлення компаній в умовах воєнного стану [9].

Представимо аналіз основних індикаторів функціонування підприємництва й ринку праці в Україні за період 2021–2024 рр. табл. 1 [1].

На основі проведеного аналізу за даними Державної служби статистики України за 2021–2024 роки встановлено, що повномасштабне вторгнення 2022 року призвело до скорочення кількості СГ – з 1956320 од. у 2021 р. до 1732576 од. у 2022 р., проте у 2024 р. показник відновився до 1949471 од., що свідчить про поступову стабілізацію розвитку підприємництва. Трансформаційною є динаміка чистого прибутку: якщо у 2022 р. підприємства зафіксували сукупний збиток у розмірі (–276277743) тис. грн., то у 2024 р. цей показник вийшов у позитивну зону і склав прибуток 665011111,6 тис. грн. Відмічається негативна тенденція з мі-

кропідприємствами, які у 2024 р. продовжують збиткову діяльність на рівні (–1410598,2) тис. грн. – це вказує на тиск війни саме на найменших СГ. Витрати на оплату праці у 2024 році зросли до 1266943816 тис. грн. порівняно з 917299006,5 тис. грн. у 2022 році, що відображає як відновлення ділової активності бізнесу, так і інфляційний вплив на рівень заробітних плат. Рівень безробіття, який у 2022 р. становив 18,5 %, поступово зменшився – у 2024 р. становив 14,4 %, але залишається вищим за показник 2021 року 10,3 %, що свідчить про незавершеність процесів відновлення ринку праці.

Дослідження галузевої структури доходу підприємництва є важливим підґрунтям для розуміння того, які сектори економіки формують найбільший внесок у загальну дохідність бізнесу в умовах воєнного стану. За даними аналітичного інструменту «Індексу Опендатаботу», який базується на фінансовій звітності компаній за 2025 рік, державних реєстрах та діловій репутації бізнесу, представимо галузеву структуру доходу СГ України на рис. 1 [2].

Варто зазначити, що до аналізу даних на рис. 1, не входять підсанкційні компанії, бізнеси з власниками або кінцевими бенефіціарами з РФ, а також підприємства, які фігурують у «чорному списку» Антимонопольного комітету України, що

Таблиця 1. Аналіз основних показників функціонування бізнесу й ринку праці в Україні (2021–2024 роки)

Показник	Рік			
	2021	2022	2023	2024
1. Кількість СГ (в т. ч. банки), в т. ч.: од.	1956320	1732576	1913257	1949471
– великі, од.	610	494	512	560
– середні, од.	17502	14783	14070	14016
– малі, з них: од.	352722	246647	293270	271021
– мікро, од.	304650	206213	254982	232886
2. Чистий прибуток (збиток) СГ, в т. ч.: тис. грн.	885276479,5	–276277743	427672584,2	665011111,6
– великі, тис. грн.	443849107	–126804575	202311938,5	252569556,6
– середні, тис. грн.	279405701,4	–56358725,4	237805394,5	304412314,6
– малі, з них: тис. грн.	162021671,1	–93114442,8	–12444748,8	108029240,4
– мікро, тис. грн.	35796522,7	–72939781	–4780413	–1410598,2
3. Витрати на оплату праці СГ, в т. ч.: тис. грн.	1028061368	917299006,5	1059898593	1266943816
– великі, тис. грн.	358859856,8	303407232,3	378431191,4	478220351,9
– середні, тис. грн.	457984084,7	417467922,8	460051948,8	557715003,1
– малі, з них: тис. грн.	148711758,6	140324140,5	160290224,1	161132961,2
– мікро, тис. грн.	48251649,1	44216412,4	52851363,6	47767267,9
4. Рівень безробіття, %	10,3	18,5	17,4	14,4

Джерело: представлено авторкою на основі даних ДССУ [1]

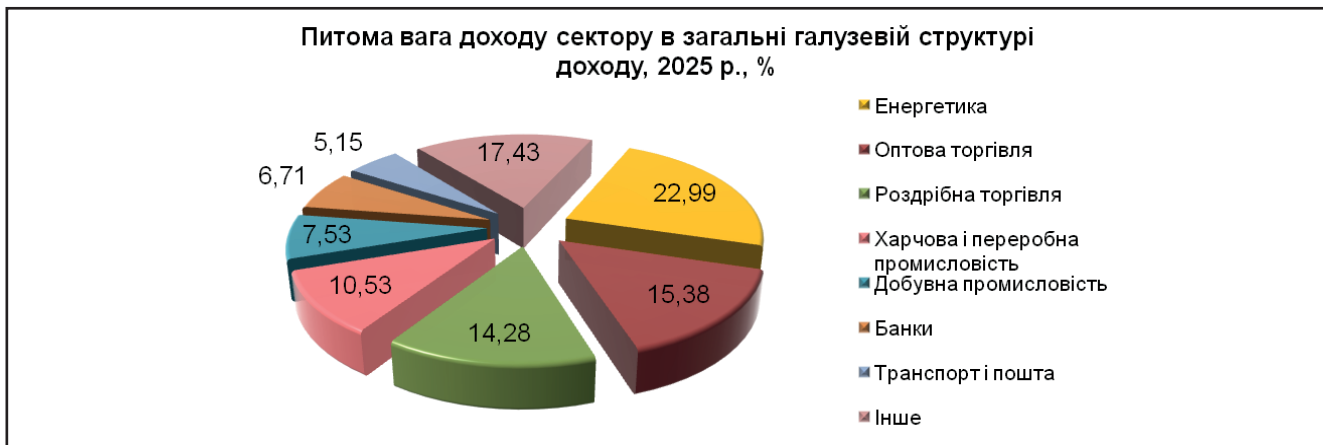

Рисунок 1. Секторальна структура доходу суб'єктів господарювання України за даними «Індексу Опендатаботу» у 2025 р., % [2].

дозволяє вважати представлені дані СГ репрезентативними з огляду на економічні, етичні та правові стандарти ведення бізнесу, які відповідають критеріям доброчесності та своєчасно подали фінансову звітність. Дані рис. 1 свідчать про домінування сектору «Енергетики» з часткою доходу 22,99 % в загальній сукупності всього доходу СГ (ТОВ «Д. Трейдінг», АТ «НАЕК «Енергоатом»», ін.), торговельного сектору («Оптова торгівля» 15,38 % та «Роздрібна торгівля» 14,28 % (ТОВ «АТБ–Маркет», ТОВ «Сільпо–Фуд», ТОВ «Фора» ін.)), й суб'єктів бізнесу «Харчової і переробної промисловості» з часткою доходу 10,53% (ТОВ «Вінницька птахофабрика», ПрАТ «Миронівська ПФ», ПрАТ «Лебединський насінневий завод» ін.) у загальній галузевій структурі доходу за 2025 рік.

Проведемо аналіз динаміки рентабельності діяльності підприємств у розрізі категорій СГ – серед яких великі, середні, малі та мікропідприємства згідно ст. 2 Закону України «Про

бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996–XIV, що показує вплив воєнного стану на СГ різних категорій та дозволить оцінити темпи їх відновлення, що є необхідним для формування «адресних» інструментів підтримки бізнесу (рис. 2) [5].

Аналітичні дані рис. 2 свідчать, що 2022 р. став критичним для всіх груп підприємств – показник рентабельності діяльності підприємств України ознаменувався збитковістю на рівні (-3,2) %, а мікробізнес зафіксував найбільше скорочення на рівні (-13,8) %, однак вже у 2024 р. більшість категорій СГ повернулася до позитивних значень. Найвразливішими залишаються мікропідприємства, рентабельність яких у 2024 р. становить лише (-0,2) %, про це вказують і дані табл. 1., тоді як показник великих й середніх підприємства зріс до 6% та 5,9 %, що свідчить про суттєву асиметрію у стійкості бізнесу залежно від його розміру.

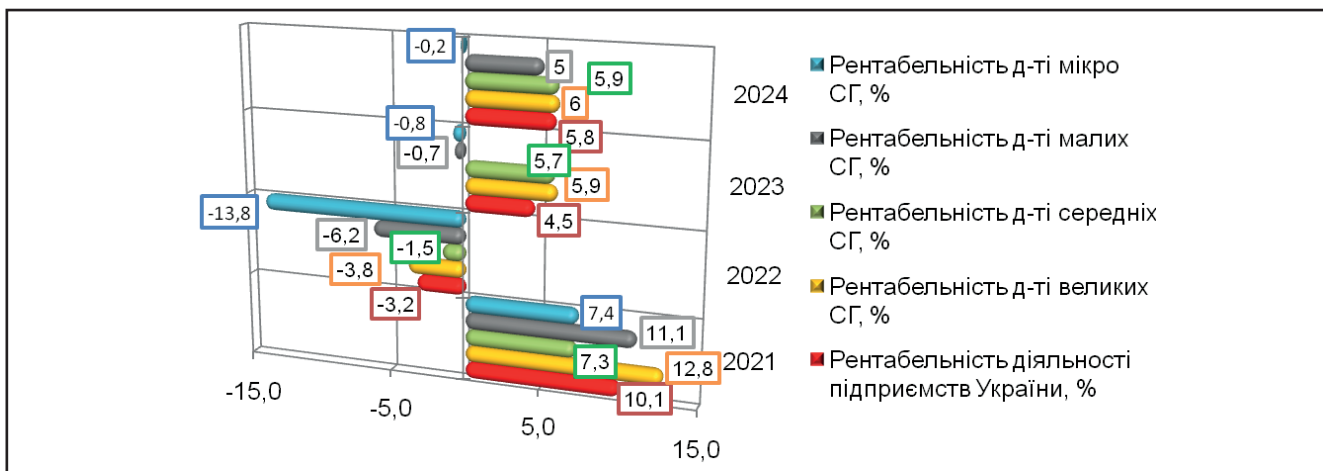

Рисунок 2. Динаміка рентабельності діяльності підприємств України за категоріями підприємств 2021–2024 років, % [1].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розуміння рівня обов'язкових нарахувань та утримань із заробітної плати є важливим показником при оцінці реальних витрат підприємств на утримання персоналу, а в умовах воєнного стану фінансове навантаження на бізнес у частині трудових витрат набуває значення для збереження кадрового потенціалу.

Так, у 2026 р. мінімальна заробітна плата (далі – МЗП) в Україні відповідно до Закону України «Про Державний бюджет на 2026 р.» від 03.12.2025 № 4695–ІХ встановлена у розмірі 8647 грн. на місяць (52 грн. погодинна ставка) [7].

Відповідно до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464–VI роботодавець зобов'язаний сплачувати єдиний соціальний внесок (ЄСВ) у розмірі 22 % від нарахованої заробітної плати, що становить 1902,34 грн./міс. у 2026 р. із розрахунку на одного працівника з МЗП, а із самого працівника відповідно

до Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755–VI утримуються податок на доходи фізичних осіб 18% (далі скор. ПДФО) та згідно Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану» від 10.10.2024 № 4015–ІХ утримувати військовий збір 5 % (ВЗ) [4,6,8]. В Україні встановлена гранична база нарахування ЄСВ за ставкою 22 %, яка обмежена розміром 20 МЗП і складає 172940 грн./міс. [8].

Відповідно до Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755–VI та іншого чинного законодавства, у 2026 році для СГ передбачено дві системи оподаткування – загальну і спрощену, які мають свої особливості [4–6, 8].

Спрощена система оподаткування включає платників єдиного податку 4–х груп:

- 1 група – фізичні особи–підприємці (ФОП), які без найманих працівників з лімітом доходу

Таблиця 2. Стратегічні вектори розвитку діяльності суб'єктів господарювання у секторах економіки, які найбільше постраждали від війни

Сектор	Стратегічний вектор
Фінанси та інвестиції	1. Посилення інвестиційних пільг для підприємств, що здійснюють капітальні інвестиції у відновлення виробництва. 2. Розширення доступу до пільгових кредитів та грантових програм ЄБРР, Міжнародної фінансової корпорації, ЄС. 3. Залучення прямих іноземних інвестицій через механізм державного страхування інвестиційних ризиків та створення спеціальних економічних зон із податковими преференціями.
Інновації і технології	1. Цифровізація та автоматизація виробничих процесів на засадах смарт-економіки: впровадження систем планування ресурсів, інтернету речей й роботизації виробництва. 2. Модернізація зруйнованих підприємств за принципом «Відбудувати краще, ніж було». 3. Розвиток електронної комерції та омніканальних платформ для доступу українських виробників на ринки ЄС.
Трудові ресурси (кадри)	1. Стимулювання повернення трудових мігрантів й працевлаштування ВПО через пільгове оподаткування підприємств, що їх наймають, і програми житлової підтримки.
Логістика і інфра	1. Відновлення та диверсифікація логістичних ланцюгів з інтеграцією у транспортні мережі ЄС в рамках проєктів Rail Baltica та Транс'європейської транспортної мережі (TEN-T). 2. Релокація виробництв у безпечні регіони України з компенсацією витрат на переміщення обладнання та надання пільгової оренди виробничих площ.
Енергетика	1. Розвиток енергетичної автономії підприємств через впровадження ВДЕ. 2. «Зелена» трансформація виробництв відповідно до стандартів ЄС: впровадження механізму «зеленого фінансування» та адаптація до вимог Механізму вуглецевого коригування імпорту (CBAM) на кордоні до ЄС.
Інституційно-регуляторний	1. Спрощення дозвільної системи та зниження адміністративного навантаження на бізнес через цифровізацію державних послуг на платформі «Дія.Бізнес». 2. Розвиток виробничих кластерів та індустріальних парків як інструменту підвищення кооперації підприємств та інтеграції у європейські ланцюги постачання.
Харчова та переробна промисловість	1. Розвиток переробки с/г сировини з метою збільшення доданої вартості й скорочення залежності від імпорту. 2. Підтримка експорту через державне співфінансування сертифікації продукції й виходу на цифрові торговельні платформи ринків ЄС.

Джерело: запропоновано авторкою

1444049 грн. (167 МЗП), сплачують єдиний податок (ЄП) 10 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, ЄСВ 22 % та ВЗ 10 % від МЗП;

– 2 група – ФОП з кількістю найманих працівників не більше 10 ос. і лімітом доходу 7211598 грн. (834 МЗП), для яких ЄП сягає 20 %, ЄСВ 22 % і ВЗ 10 % від МЗП;

– 3 група – ФОП і юридичні особи без обмеження кількості найманих працівників з лімітом доходу 10091049 грн. (1167 МЗП), для яких ЄП складає 5 % від доходу або 3 % від доходу з ПДВ, ЄСВ 22 % від МЗП та ВЗ 1 % від доходу;

– 4 група – юридичні особи з часткою с/г виробництва не менше 75 % та ФОП у межах сімейного фермерського господарства (площа угідь 0,5–20 га) без обмеження доходу, для яких ЄП визначається залежно від категорії та розташування землі у % від нормативної грошової оцінки 1 га, ЄСВ 22 % від МЗП та ВЗ 10 % від МЗП [4–6, 8].

На загальній системі оподаткування [4–6, 8]:

– ФОП не мають обмежень щодо доходу й найманих працівників, сплачують ПДФО 18 % від чистого доходу, ПДВ 20 %, ВЗ 5 % від чистого доходу, ЄСВ 22 % від МЗП;

– ТОВ як юридична особа не має обмежень щодо доходу й найманих працівників і сплачує податок на прибуток у розмірі 18 % від оподаткованого прибутку (доходи мінус витрати) й ПДВ 20 % (обов'язково при обороті понад 1 млн. грн. за 12 місяців).

На основі аналізу сучасного стану функціонування підприємств, аналізу галузевої структури доходу, динаміки рентабельності діяльності категорій підприємств, «Індексу Опендатаботу», моніторингу існуючих систем оподаткування, пропонуються стратегічні вектори розвитку діяльності СГ у секторах економіки, які найбільше постраждали від війни (табл. 2).

Висновки

Отже, проведений аналіз засвідчив, що повномасштабна війна завдала суттєвих втрат підприємницькому сектору, проте вже у 2023–2024 роках спостерігається поступова стабілізація. Таким чином, «стратегічні вектори розвитку підприємництва в Україні» – це комплекс пріоритетних напрямів різного характеру, що спрямовані на відновлення й підвищення стійкості суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. Реалізація запропонованих стратегічних напрямків

у секторах, які найбільше постраждали від війни, сприятиме відновленню виробничого потенціалу, залученню інвестицій і інтеграції бізнесу в європейські ланцюги постачання.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 09.03.2026).

2. Індекс Опендатабота 2026. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/index-2026> (дата звернення: 10.03.2026).

3. Мельник Т. Український бізнес в умовах війни: сучасний стан, проблеми та шляхи їх вирішення. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Вип. 7 (3), 07. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.07>.

4. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755–VI : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 09.03.2026).

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV : станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 12.03.2026).

6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану : Закон України від 10.10.2024 № 4015–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-20#Text> (дата звернення: 11.03.2026).

7. Про Державний бюджет України на 2026 рік : Закон України від 03.12.2025 № 4695–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20#Text> (дата звернення: 09.03.2026).

8. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 № 2464–VI : станом на 26 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 10.03.2026).

9. Пузирьова П. В. Смарт-економіка як пріоритетний напрям у відновленні компаній в умовах воєнного стану. Проблеми управління підприємствами в сучасних умовах : матеріали XX Міжнарод. наук.–практ. конф. (Київ, 17–18 квіт. 2024 р.) : тези доп. Київ : НУХТ, 2024. С. 125–127.

10. Царьов О. С. Сучасні умови функціонування торгівлі в Україні та їхній вплив на вартість торговельних підприємств. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 6 (57). С. 753–760. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-104>.

11. Черніков Д. І. Сучасний стан функціонування та розвитку промислових підприємств України. Економіка та суспільство. 2025. Вип. 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-47>.

References:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia: 09.03.2026).
2. Indeks Opendatabota 2026. Opendatabot. 2026. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/index-2026> (data zvernennia: 10.03.2026).
3. Melnyk, T. (2023) Ukrainyskyi biznes v umovakh viiny: suchasnyi stan, problemy ta shliakhy yikh vyrishennia. Journal of Innovations and Sustainability, 7 (3), 07. DOI: <https://doi.org/10.51599/is.2023.07.03.07>.
4. Podatkovyi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI : stanom na 1 sich. 2026 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (data zvernennia: 09.03.2026).
5. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV : stanom na 1 sich. 2026 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (data zvernennia: 12.03.2026).
6. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhethnykh nadkhodzhen u period dii voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 10.10.2024 № 4015-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-20#Text> (data zvernennia: 11.03.2026).
7. Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2026 rik : Zakon Ukrainy vid 03.12.2025 № 4695-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20#Text> (data: 09.03.2026).
8. Pro zbir ta oblik yedynoho vnesku na zahalnooboviazkove derzhavne sotsialne strakhuvannia : Zakon

Ukrainy vid 08.07.2010 № 2464-VI : stanom na 26 sich. 2026 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (data zvernennia: 10.03.2026).

9. Puzyrova, P. V. (2024). Smart-ekonomika yak priorytetnyi napriam u vidnovlenni kompanii v umovakh voiennoho stanu. Problemy upravlinnia pidpriemstvamy v suchasnykh umovakh : materialy KhKh Mizhnarod. nauk.-prakt. konf. (Kyiv, 17-18 kvit. 2024 r.) : tezy dop. Kyiv : NUKhT, 125-127.

10. Tsarov, O. S. (2025). Suchasni umovy funktsionuvannia torhivli v Ukraini ta yikhniy vplyv na vartist torhovelykh pidpriemstv. Stalyi rozvytok ekonomiky, 6 (57), 753-760. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-104>.

11. Chernikov, D. I. (2025). Suchasnyi stan funktsionuvannia ta rozvytku promyslovykh pidpriemstv Ukrainy. Ekonomika ta suspilstvo, (77). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-47>.

Дані про автора

Труш Юлія Леонідівна,

к. е. н., доцент, Національного університету харчових технологій

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8616-752X>
e-mail: yuliya633@ukr.net

Data about the author

Yuliia Trush,

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, National University of Food Technologies

e-mail: yuliya633@ukr.net

Надходження статті до редакції 13.03.2026

Прийнято до друку 26.03.2026

Опубліковано 30.03.2026